

เทศน์เช้า วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ทุกคนปรารถนาความสุข เด็กมันก็อยากจะมีความสุขของมันตามประสาเด็ก เราผ่านเด็กมาก่อน เราก็เป็นเด็กมาก่อน เราก็มีความสุขประสาเราเด็กขึ้นมา แล้วเด็กมันก็คิด เห็นใหม่ คิดเหมือนพวกเราเลย เด็กทุกคนอยากเป็นผู้ใหญ่ อยากจะมีอิสระ เห็นผู้ใหญ่เขาทำอะไร เล่นตามประสาผู้ใหญ่ เล่นประกอบวิชาชีพ เล่นเป็นอย่างนั้น ถ้าเขาเล่นเป็นอย่างนั้นเขาเล่นได้ เขาปรารถนาของเรา แต่เราก็ผ่านชีวิตอย่างนั้นมา เห็นใหม่

ปรารถนาอยากมีความสุขแต่หาความสุขไม่เจอ เราพยายามทำบุญทำทาน ทำบุญกุศลเหมือนกัน เรายึดสิ่งนี้เป็นความสุข เห็นใหม่ ผู้ที่มีศีล ผู้ทรงศีลทรงธรรม ผู้มีศีลมีธรรม เราปรารถนา เราให้ ทำบุญกุศลเพื่อปรารถนากับความสุขของเรา บุญเป็นสิ่งที่ใจต้องการที่สุด เรื่องความเป็นเรื่องของโลกนี้เป็นเรื่องของโลกเขา เรื่องของโลก เห็นใหม่ แต่เรื่องของโลกก็อาศัยบุญเหมือนกัน

บุญอย่างหยาบๆ การประสบความสำเร็จทางชีวิตนี้เพราะเราเคยทำมา ถ้าเราไม่ทำมา เห็นใหม่ โอกาสของคนเราไม่เหมือนกัน บางคนตั้งใจทำคุณงามความดีมากเลย ไม่ประสบความสำเร็จทางชีวิต บางคนทำบุญกุศลขึ้นมา ประกอบอะไรจะประสบความสำเร็จทางชีวิตตลอดไป นั่นเพราะเขาได้สร้างบุญกุศลมา นี้บุญกุศลอย่างหยาบ ปรารถนาความสุขกัน ความสุขอย่างนี้ได้สมความปรารถนาแล้วจะมีความสุข

พระพุทธเจ้าบอกเลย ใครมีอำนาจเท่าไร เข้าไปกอดคองไฟ เห็นใหม่ ผู้ที่บริหารประเทศอยากบริหารประเทศ อยากมีอำนาจขึ้นไป จะอยู่ไม่เป็นสุข ในสมัยพุทธกาลมีกษัตริย์ออกมาบวชแล้วประพฤติปฏิบัติจนถึงที่สุดแล้วบอกว่า “สุขหนอ สุขหนอ” นี่เป็นกษัตริย์ปกครองบ้านเมืองขึ้นมา ไม่มีมีความสุขเลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามว่า “ทำไมพูดว่าสุขหนอ สุขหนอ”

พระได้ยื่นขึ้นมาบอกว่า “พระองค์นี้อวดอุตริโง อวดว่าเป็นพระอรหันต์ สุขหนอ สุขหนอ” จนพระพุทธเจ้าเอามาถามว่า “เป็นอย่างไรทำไมไม่เป็นความสุข”

บอก “มีความสุขจริงๆ มีความสุขเพราะว่าปัจจุบันนี้อยู่โคนไม้ แต่ใจประพฤติปฏิบัติจนถึงที่สุดแล้วมีความสุขมาก จะอยู่ที่ไหน อยู่โคนไม้ อยู่แบบทางโลกเขาไม่ชอบกัน แต่มีความสุข แต่เมื่อก่อนนั้นเป็นกษัตริย์ นอนอยู่ราชวัง มีมหาดเล็กเฝ้าอยู่ขนาดไหนก็กลัวเขาจะแย่งราชสมบัติ กลัวไปตลอดเวลา ไม่มีความสุขในชีวิตเลย มีแต่ความหวาดระแวงไปตลอด”

นั่นนะคืออำนาจ คิดว่ามีความสุขของโลกเขา โลกคิดแบบนั้นแล้วหาความสุขกันไม่เจอ เราถึงพยายามทำบุญกุศลขึ้นมาแล้วประพฤติปฏิบัติ เห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมเอาไว้แล้ว ธรรมเพื่อการตัดแปลงใจของตัว ถ้าใจถึงความสงบได้ เหมือนเด็กต้องการปรารถนาเป็นผู้ใหญ่ อยากจะเป็นอิสระ แล้วก็ต้องไปเผชิญกับชีวิต ก็มีความสุขไปตลอด ว่าเมื่อไหร่จะมีความสุข ต่อไปเป็นผู้เฒ่าผู้แก่ จนมีสมบัติมีพัสถานขึ้นมาจะมีความสุข มันก็ไม่มีความสุขเพราะอะไร เพราะพอเป็นผู้เฒ่าผู้แก่ก็เป็นห่วงลูกห่วงหลาน ห่วงทุกๆ คน ห่วงอยากให้เขาประสบความสำเร็จทางชีวิต ความห่วงของเรานี้ความคิดพันไปไม่มีที่สิ้น ตัณหาความทะยานอยากไม่เคยสิ้นไม่เคยมีขอบเขตของมัน มันจะทะยานของมันตลอดไป

ตั้งแต่เด็กมันก็มีความปรารถนาของมัน เป็นผู้ใหญ่ว่า เมื่อนั้นจะมีความพอใจก็ไม่มี ความพอใจ จนถึงผู้เฒ่าผู้แก่จะมีความพอใจก็ไม่มี ความพอใจ จนมันตายไป เห็นใหม่ นี่กิเลสมันหลอก หลอกจนตายไปนะ

เราตายไปพร้อมกับชีวิตของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า เกิดเป็นมนุษย์นี้ ประเสริฐที่สุด แล้วเกิดในประเทศอันสมควร เกิดพบพุทธศาสนา ศาสนาสอนให้ดูเรื่องหัวใจ เรื่องสิ่งที่พาเกิด

เราเกิดขึ้นมาแล้วเราวิ่งไปตามกระแสของอำนาจของความคิดของตัณหาความทะยานอยาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ทุกข์ใหม่?

“ทุกข์”

“ทุกข์ให้กำหนด แล้วไปละที่สมุทัย”

ค้นหาความทะยานอยากคือสมุทัย คือค้นหาความทะยานอยากของใจ ใจนี้ดิ้นรนไปตลอดเวลา แล้วมีค้นหาความทะยานอยากมันไม่มีวันที่สิ้นสุด เราถึงต้องได้ทำความสงบของใจ เห็นไหม ต้องมีศีล มีสมาธิ มีปัญญา

มีความปรารถนา ปรารถนาขนาดไหนก็ไม่สมความปรารถนา เพราะมันคิดไปตามความคิดของมัน ความสุขอันนี้ต้องมีศีลธรรม ศีลธรรมเข้าไปคิด ไปวัดใจของตัวเอง ใจคิดขนาดไหนมันคิดออกไป มันสมความปรารถนาไหม? ไม่สมความปรารถนาแล้วมันหยุดคิดได้ไหม? สิ่งนี้มันหยุดคิดได้ สิ่งที่มันจะหยุดคิดได้เพราะอะไร เพราะว่าเราตั้งสติพยายามระลึกที่อยู่ ระลึกรู้เอาใจของตัวเอง เอาข้างสารที่ตกมัน ใจเวลาคิดนี้ไม่มีใครสามารถดึงมันไว้ได้เลย มันจะไปตามอำนาจของมัน ดึงข้างสารที่มันตกมันไว้ในอำนาจของตน

อำนาจของตน เห็นไหม ผู้ใดขณะตน ขณะที่ว่าขณะสงครามทั้งหมด เวลาสงครามธาตุ สงครามขั้นๆ เวลาเราเกิด เวลาเราโกรธ เวลาเราโมโหขึ้นมา อารมณ์มันรุนแรงขนาดไหน ทำไมเอาใจของเราไว้ไม่อยู่ แล้วความคิดก็เหมือนกัน เวลามันคิดฟุ้งซ่านออกไป เอามันไว้ไม่อยู่ เราถึงต้องตั้งสติเพื่อทำความสงบของใจ เพื่อให้ใจมันสงบขึ้นมา พอใจมันสงบขึ้นมา จะมีความสุขขึ้นมา ค้นหาความสุขนี้หาได้ที่ตรงนี้

ผู้ที่มีอำนาจวาสนาขนาดไหน สูงส่งขนาดไหนนะ เวลาเขาต้องการปรารถนา คุณอย่างนางวิสาขา จะมีสมบัติพัสถานมาก แต่เวลาเข้าไปหาพระพุทธเจ้า จะถอดเครื่องประดับเอาไว้ข้างนอก ก่อนค่อยเข้าไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เครื่องประดับมันเป็นเครื่องบอกว่าเราต้องการสิ่งนั้นมาประดับตัวขึ้นมาเป็นภาระรุงรัง แต่การปลดออก เห็นไหม ปลดเครื่องประดับออก ปลดความคิดออกจากใจ ความคิดที่มันฟุ้งซ่านที่มันเอาความทุกข์มาให้หัวใจ จะปลดออกมันได้อย่างไร? ต้องใช้เราปลดออกของเราเอง ปลดออกด้วยสติสัมปชัญญะ สติสัมปชัญญะเกิดขึ้นมาจากไหน

สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ลึกลับ เราจับต้องไม่ได้ ทุกคนจะงมงายมากนะว่าใจอยู่ที่ไหน ความสุขอยู่ที่ไหน ความสุขอยู่ที่ไหน จะหาความสุขกันหาไม่เจอ...จะหาความสุข จะหาเจอต้องหาที่ใจมันพอใจ มันพอใจ พอในที่ไหน? พอในเรื่องเราศรัทธาในองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราศรัทธาในศาสนา เราทำบุญกุศลเพื่อให้ใจมันมีความสุขชุ่มชื่นของมันขึ้นมา

จากที่มันโหยหาอาลัยอาวรณ์ในหัวใจขึ้นมา มันทุกข์ยากของมันตลอดไป ให้มันชุ่มชื้นขึ้นมา แล้วมันจับต้องได้ ความจับต้องได้ เห็นไหม สิ่งทีลึที่สุด เราหาตัวใจไม่เจอ ว่าใจๆ ศาสนาสอนเรื่องใจ มันเป็นเรื่องการโกหกปกคลุม เป็นเรื่องการปิดความรับผิดชอบ สิ่งทีพิสูจน์ได้ไม่พุดพุดแต่สิ่งทีพิสูจน์ไม่ได้ สิ่งทีพิสูจน์ไม่ได้ ทุกคนพิสูจน์ไม่ได้ แต่สิ่งทีมีทุกคนมีอยู่ เห็นไหม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเรื่องศาสนา นี่มันลึซึ่งขนาดนี้ สิ่งทีพิสูจน์ได้ พิสูจน์ได้ด้วยการประพฤติปฏิบัติ พิสูจน์ได้ด้วยการมีศีล สมาธิ ปัญญาขึ้นมา พิสูจน์ได้ด้วยใจ ยับยั้งใจของตัวเองไว้ได้ ใจทีมันฟุ้งซ่านนี้ยับยั้งได้ จะมีความสุขพอสมควร ถ้าจิตสงบจะมีความสุขพอสมควรตามความปรารถนาความสุขของใจ นี่หาได้ทีนี้ ไม่ต้องใช้เงินไม่ต้องใช้ทองไม่ต้องใช้สิ่งต่างๆ เลย ใช้แต่ความตั้งใจของเราเองขึ้นมา ขุดค้นหาความสุขจากหัวใจขึ้นมา แล้วพยายามจะหาครูบาอาจารย์ชี้นำไป ชี้นำให้ยกขึ้นวิปัสสนาได้ ถ้ายกขึ้นวิปัสสนาได้ มันจะเห็นสภาวะความเป็นไป สมบัติอันนี้เทียบเคียงไม่ได้เลย

ในโลกจะไม่มีทางสมบัติอันนี้เทียบเคียงได้ เพราะสมบัติของโลกเขามันเป็นสิ่งที่ต้องพลัดพราก ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่ลุด สมบัติพัสถานก็พลัดพรากจากเราเป็นที่ลุด สิ่งใดนี้มีเครื่องอยู่อาศัยทั้งหมด แต่สมบัติของใจทีไปกับใจ เห็นไหม อามิส บุญกุศลทีเป็นอามิสนี้เกิดขึ้น เราตายไป เราทำบุญกุศลเกิดเป็นเทวดา เกิดเป็นอินทร์ เกิดเป็นพรหม มันก็หมดแรงขับเคลื่อนของมัน แต่ปัญญาทีมันเกิดขึ้นจากการวิปัสสนาเห็นตามความเป็นจริง มันจะไปกับใจดวงนั้น

ถ้าใจดวงนั้นวิปัสสนาถึงการปล่อยวางขึ้นหนึ่งเป็นพระโสดาบันจะเกิดอีก ๗ชาติเท่านั้น แต่เกิดอีก ๗ชาติมันจะสิ้นสุดไป นี่ความสุขหาได้ทีนี้ มีความสุขตั้งแต่มีความสงบของใจขึ้นมา มีความสุขตั้งแต่มีความมหัสจรรย์ มีความสุข เห็นไหม มันจะปล่อยวาง วิปัสสนานี้จะปล่อยวางขึ้นมา หากครูหาอาจารย์ยกชี้นำตนวิปัสสนาให้ได้ ถ้าวิปัสสนาได้มันจะปล่อยวางสิ่งต่างๆ เห็นไหม ปล่อยวางอะไร? ปล่อยวางในความยึดมั่นถือมั่นของมัน มันยึดมั่นถือมั่นคือมันยึดมั่นถือมั่นอะไร? ยึดมั่นถือมั่นในอารมณ์ความรู้สึก อารมณ์ความรู้สึกเป็นแขกจรมาของใจ ใจเกิดดับๆ มีอารมณ์ความรู้สึกคิดเกิดขึ้นตลอดเวลา แล้วจิตมันยึดมั่น เพราะมันไม่มีความเข้าใจ

ปัญญาในการแยกแยะสิ่งนี้ สิ่งทีเกิดดับมันก็เกิดดับตามธรรมชาติของมัน แต่เราไม่ยึดมั่น มันก็เก้อๆ เงินๆ เห็นไหม พระโสดาบันเห็นความเป็นจริงว่า “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็น

ธรรมดา สิ่งนั้นต้องแตกดับไปเป็นธรรมดา” สิ่งที่เป็นธรรมดานี้ไม่เกาะเกี่ยวกับมัน มันก็เกิดมีอยู่ จนกว่าเราจะตายไป มันถึงได้ขาดออกไปจากใจ

สิ่งนี้เกิดมีอยู่ แต่เกิดมีอยู่แล้วเราไปยึด พอยึดเข้าก็ยึดอารมณ์ ยึดอารมณ์ก็ยึดความรู้สึก มันก็หมุนไปไม่สมความปรารถนาก็มีความต้องการความทะยานอยาก ความทะยานอยากมันก็ปรุงแต่งออกไป หมุนเวียนออกไปตลอดเวลา ปัญญาอย่างนี้แยกแยะขึ้นมา แยกแยะสิ่งที่เป็นความยึดมั่นถือมั่นของใจ มันปล่อยเข้ามาๆ จนถึงที่สุดมันจะขาดออกไปจากใจ สิ่งนี้ขาดออกไปเป็นอกุปปธรรม พระโศคาบันต้องเห็นสิ่งที่ว่าสภาวะขาดออกไปใจเป็นอกุปปธรรม คือมันเจริญแล้วไม่เสื่อมอีก

แต่ของเราที่เราทำอยู่ปัจจุบันนี้มันเจริญแล้วเสื่อม คุณงามความดีเจริญขึ้นมาแล้วเสื่อมขึ้นไปๆ มันเจริญชั่วครั้งชั่วคราว ต้องพยายามทำของเราขึ้นมา สร้างสมขึ้นมา หากครูหาอาจารย์ที่ชี้นำสิ่งที่ถูกต้องให้ได้ แล้วพยายามทำของเราขึ้นมาให้ได้ ทำของเราขึ้นมา ครูบาอาจารย์ก็เป็นผู้ชี้นำองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้นำ ถ้าเราทำของเราขึ้นมา เกิดขึ้นมาจากใจ นี้ความสุขหาได้ด้วยหัวใจของเรา

เราเกิดมานี้ใจพาเกิด ปฏิสนธิจิตเกิดจากไข่มองมารดาเข้าไปปฏิสนธิเกิดในครรภ์ของมารดา อยู่ในครรภ์ของมารดา ๙ เดือนแล้วคลอดออกมา ตัวจิตนี้ตัวปฏิสนธิ ตัวนี้สำคัญ ถ้าไม่มีตัวจิตปฏิสนธิ เห็นไหม บางครอบครัวก็ไม่มีลูกไม่มีเต้าเพราะอะไร เพราะว่าเขาเป็นหมันเป็นอะไร นั่นเรื่องของเขา

แต่จิตปฏิสนธิไม่ได้ ไม่มีปฏิสนธิจิตขึ้นมา เห็นไหม จิตนี้เป็นเรา อาศัยร่างกายนี้เป็นของพ่อแม่ขึ้นมา แล้วออกมาเกิดขึ้นมาแล้วสร้างคุณงามความดีเพื่อจะให้เข้าถึงใจดวงนี้ ถ้าใจดวงนี้วิปัสสนาพ้นออกไป นี้ความสุขหาได้ที่นี้ใจ

ความสุขหาได้จากสิ่งต่างๆ เราแสวงหาไป เครื่องอยู่อาศัย ทำความรู้จักกับมันว่าเครื่องอยู่อาศัยอาศัยกันชั่วคราว ถ้าพอมีพอสมควรแล้ว อ้าว! ก็มีเท่านี้ เราทำตามหน้าที่ของเราไป งานคืองาน ถ้าเราทำงานของเราประสบความสำเร็จ มันก็เป็นงานของเรา เราก็พอใจ สิ่งนั้นไม่เป็นกิเลส แต่ถ้ากิเลสคือตัดหาความทะยานอยาก สิ่งที่ไม่สมความปรารถนาแล้วดิ้นรน อันนั้นเป็นกิเลส

นี่ละกิเลสละอย่างนี้ แล้วอยู่กับสิ่งนั้นโดยที่ว่าเป็นโทษ เห็นเป็นประโยชน์กับเรา สิ่งนั้นเป็นประโยชน์ส่วนหนึ่ง ประโยชน์ในโลกนี้ เราตายไป เราสละให้ใครนั่นเป็นเรื่องของเรา ถ้าเราไม่ตายไป เราทิ้งไปมันก็เป็นสมบัติของโลก โลกเขาต้องเจือจางกันไป

กฎหมายมีรับรองอยู่ทั้งหมด ถ้าไม่มีใครเป็นเจ้าของสมบัตินั้น สมบัตินั้นเป็นของหลวง ตกเป็นของรัฐบาล รัฐบาลเอาไปเป็นประโยชน์ เห็นไหม กฎหมายมีรองรับไว้ทั้งหมดเลย กฎหมายนี้คนคิด คนคิดขึ้นมาคิดจากความคิดเราขึ้นมา ความคิดเกิดขึ้นมาจากใจ คิดต่างๆ ก็คิดได้ แต่ไม่สามารถคิดหาความสุขในความเป็นจริงจากหัวใจของเรา ถึงต้องประพฤติปฏิบัติไฉ่ ต้องพยายามขุดค้น พยายามหาใจของเราให้เจอ ความสุขเกิดที่นี้

จากทาน ศีล ภาวนาแล้วหาความสุขเกิดขึ้นมาจากใจ แล้วจะถึงที่สุดของเราได้ ความสุขจริงๆ มาจากใจของเราเอง ศาสนาสอนอย่างนี้ ไม่ได้ปิดความรับผิดชอบหรือก เป็นการทำทายเป็น ทำทายเป็นให้พิสูจน์ไฉ่

สิ่งต่างๆ แร่ธาตุต่างๆ อยากได้ต้องแสวงหา สิ่งนี้ธาตุรู้อยู่ที่ใจของตัวเอง ใครเกิดขึ้นมาเป็นมนุษย์แล้วมีทุกคน แล้วพิสูจน์ได้ทุกคน ทุกคนจะพิสูจน์ได้ เพียงแต่ไม่พิสูจน์แล้วไม่เข้าใจเรื่องการพิสูจน์ หรือพิสูจน์แล้วไม่สมความปรารถนา พิสูจน์แล้วไม่มีครูบาอาจารย์ชี้แนะแล้วมันจะไม่สมความปรารถนา มันทำไม่ได้ มันก็เลยหลงทางกันไป

นี่มันถึงว่าเรามีอำนาจวาสนา เราทำคุณงามความดีของเราแล้วย้อนกลับมาหาสมบัติ ยอดสมบัติในตัวเราให้ได้ เอวัง